

štajnovnega Jožeta, ki je bil kot vojak-redov na dopustu. Pri tej priliki je bilo obklanih tudi več drugih fantov.

Avtobus povozil kolesarja. V Ljubljani je zadel ob avtobus dne 26. nov. kolesar in kleparski vajenec Josip Makovec. Sunek je bil tako silovit, da je obležal mladi dečko takoj mrtev.

Avtobus zgorel. Avtoomnibus, ki je prevažal pošto in potnike med Črnomljem in Starim trgom, je dne 25. nov. zgorel vsled eksplozije bencina.

Kozolec je pogorel v noči dne 24. novembra čevljarju in posestniku Fr. Rožancu v Begunjah na Gorenjskem. Požar je bil podtaknjen.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, telefon 2358. Lastnik in vodja kirurg dr. Černič Mirko. Najmoderneje opremljen za operativne slučaje. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, žarnica »Hala«, enterocleaner. 1464

Velike jaslce iz lesa za cerkev se dobijo po zelo ugodni ceni in pogoji v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Župni uradi, ki se zanimajo za to, naj pišejo po ponudbo.

Popravljen narava. Človeški duh obvladava tudi to, kar narava pokvari. Posebno velja to za nedostatke človeške kože in las, ki se dajo odstraniti z dobrimi sredstvi, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las (2 lončka brez daljnih stroškov 40 Din), ter Fellerjeva Elsa-mila lepote in zdravja (5 kosov 52 Din franco). Naropa se pri lekarnarju Eugen V. Feller, Ktubičica Donja, Elsatrg 341. Kavsa banovina.

Sv. Miklavž bo letos kupoval sledeče: šolske potrebine, pa lepe povestice. Tam, kjer je bogat, naj kupi Karl Maya. To bo veselja in čitanja za mlade in stare. Za Miklavža bodo že vse tri knjige Winnetou v posebni izdaji, z večbarvno naslovno sliko gotove. Cena knjigi posebne izdaje je Din 75.—. Tam, kjer pa bolj varčuje, bo pa kupil povesti Male knjižnice. Dosedaj je izšlo že sedem zvezkov: Hrabri krojač, V zemlji pritlikavcev, Aladin, Tone Palčič, Doživljaji starega zajca, Dva soseda, Nesrečni kraljevič. Vsak zvezek ima 32 strani, najmanj 10 slik in stane samo Din 2.—. (Pri naročilu je poslati denar ali znamke naprej.)

Kaj pa bo prinesel našim gospodarjem in gospodinjam? Kaj drugega, kot žepni koledar, vezan v celoplastno, gospodarju Kmetški koledar, gospodinji pa Gospodinjski koledar. (Pri naročilu je poslati za koledar Din 10.— v denarju ali znamkah naprej.)

Vse te knjige se dobijo v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Vsem dekliškim in Marijinim družbam. Na vodstva Marijinih družb smo razposlali Gospodinjski koledar na vpogled. Članice, dajte si ga ogledati. Videle boste, da vam bo zelo ugajal. Zberite skupno naročilo po Din 10.— za koledar in pošljite, da koledar prejmete! Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Skoro neverjetno pa vendar resnično! Krasno vzorčast baršun za obleke prodaja Stermec ki bo 16 Din. fini novomodni po 25 Din, svilen po 48 Din. Oglejte si izložbo! 1672

Velika izbira vsakovrstne svile od Din 16.— po vsaki 100 m. trajna zaloga. Tekstilna banja, Maribor.

*

Majšperk ali Lešje?

Po vpostavitvi Jugoslavije se je s hvaljevedno vnemo začelo tudi čistenje onih krajevnih imen, katera so dobila tekom stoletij vsled ponemčevanja, tu intam pa tudi iz lastne malomarnosti, tujo ali drugače pohabljen obliko. — Med najgrše pokveke te vrste moramo prištevati »Majšperk«, za malo naselbino s cerkvijo ob Dravinjski dolini. Zgodovina tega krajevnega imena je sicer zelo enostavna, za naše staroslovenske kulturno-socijalne razmere pa izredno zanimiva.

Prvotno ime je bilo: Lešje, kakor še danes, kajti katastralna občina, v

Persil za pranje perila

kateri leži naselje »Majšperk«, ni spremenila niti še imena niti ustroja do danes. Jezikovno-zgodovinski izhod tega imena pa ni znano grmovje »leska« ali »lešje«, kakor si je menda do sedaj tolmačil kak priprosti jezikoslovec, nego izraz »leh« (v množini »leši«), t. j. oni višji upravnik staroslovenskega domobranstva, kateri je tukaj živel na utrjenem gradu in s svojimi »lešniki« čuval najugodnejši prelaz iz Dravskega polja v Dravinjsko dolino, odnosno nasprotno, pred sovražnimi napadi ali pohodi. Ker mu je bil ta grad glavna opora, in ker so bili okoličani njegovi pomočniki ali sobojevniki, so poimenovali grad kakor vso bližnjo okolico kot »Lešje«.

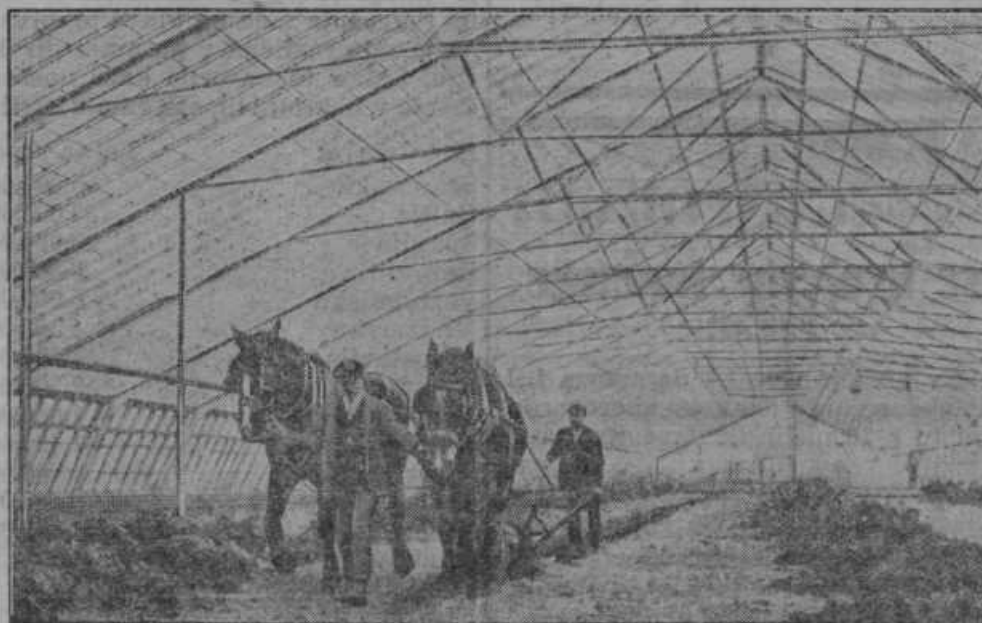
Kdor ta kraj dobro pozna in ima nekaj vojniških izkušenosti, razvidi kmalu sam, da je bila okolišna krajina »Savinsko« že od davnih časov dobro pripravljena za odpor sovražnika na vsej čari, ker izgleda kakor utrjena veriga, koje sklepi so tabor »Dobrava«, tabor »Ptuj-ska gora« z grebenom Sv. Lenarta, Lešje, Staten breg, stari grad v Studenicih in čez Zbelovski grad do Konjic.

Tako je menda bilo do 12. stoletja. V tej dobi so se pa začeli doseljevati Nem-

ci, kateri so izpodrinili najprej domače poveljnike takih utrjenih postojank in sčasoma tudi vse domače graščake ali vlasteline, kar razvidimo iz tega, da so imeli pristna slovenska imena kakor: Brižnik, Zidanič in enako. — V naš grad so se ugnezdili vitezi »Mannsberge« menda že v omenjenem stoletju, kajti enega teh že najdemo imenovanega v listini iz leta 1168. — Pod gradom so pa imeli svoja obširna gospodarska poslopja, ko so si tudi pridobili kmalu 712 oralov najboljših rodne grude. Ker se je pa govorilo zdaj vedno o »Mannsbergih«, je začelo ljudstvo vse ono, kar je pripadalo k gradu, poimenoovati kakor: »mannsberško«. Tem potom smo prišli do imena »Majšperk« in ga še vedno vlačimo seboj kot pezo iz srednjeveških dob nadvladovanja nemškega plemstva.

Seveda se je pa ohranilo ime »Lešje« dalje za občino kakor naselbino, katera je itak zvezana z onim odbočkom; gradu »Lešje« pa itak ni več in tako se prikloni zopet onih par hiš vasi »Lešje« in barbarsko ime »Majšperk« zgine za — vselej.

Grad je propadel še le okoli leta 1870. Pisec tega se še spominja površno na

Polje pod stekleno streho. Na farmi na Angleškem imajo poskušne njive pod stekleno streho, kjer orjejo s konji.

mogočno stavbo na hribu, katera je takrat kazala celo še nekaj preperele strehe. Podrtina se je potem prodala na javni dražbi in raznesla na vse kraje, ker ni nihče skrbel niti za to, da bi se vsaj razvaline ohranile.

O zgodovini početka gradu bi gotovo več zvedeli, ko bi se izkopal ali odkril temeljni kamen, toda pri nas ni petičnih ljudi, kateri bi žrtvovali večje vsote za taka kulturna izsledovanja, ne moremo torej za enkrat s tem računati.

Kot zgodovinsko posebnost še moramo omeniti, da je kralj Matjaž zasedel ta grad leta 1479; ne smemo se torej čuditi, da se je pri slovenskem ljudstvu spomin na tega tako živo ohranil, ker si je želelo od tega prijatelja Slovencev že takrat odrešitve iz nemškega jarma.

Miklošičevo tolmačenje imena »Lešje« od »leske«, kakor rodbinsko ime »Lešnik« od njenega sadu, se pa naj za vselej opusti. »Leska« kot grm, kateri povsod rad raste, nima take gospodarske važnosti, da bi davala tolikim važnim naselbinam po vsej Evropi ime. Prišla je sicer v vzgojeslovju k nekaki izredni veljavi, ker je baje pomagala čisto »peti novo mašo«, ali pa vzgojevala vojake »uzmoviče« k poboljšanju, toda kakih drugih kulturnih zaslug ji ne moremo pripoznati.

Naj si »Majšperg« zdaj pridene ponosno zgodovinsko in pristno slovensko ime »Lešje«, katero še izvira iz onih prastarih dob, ko so ščitili ta prelaz še »leši« naše krvi in je moralo ustrojstvo »lehov« biti pri starih Slovanih sploh zelo udomačeno za obrambo domovine, ker je bilo tudi pri Čehih in Poljaki v obče uvedeno in istotako tudi pri Srbih in Albancih, kar potrjujejo prejšnje trdnjave Leskovac, Lješ in druge.

S tem smo ugodili vsem onim, kateri so želeli zvedeti kaj o nastanku imena »Majšperg«, odnosno da se odpravi to ime iz uradne rabe, ker nima že davno nikakega pogoja za nadaljnji obstoj. — Pri tem se tudi ne izvrši nikako nasilstvo, nego mi se vračamo samo zopet k prvotnemu domačemu imenu, katerega so nam Nemci le okrnili in odtujili.

D. Žunkovič.

*

Vse krajevne Kmetijske zveze

imajo v nedeljo dne 13. decembra t. l. svoje občne zборе (članska zborovanja) v smislu § 10 naših društvenih pravil.

Dnevni red:

1. Volitev krajevnega odbora (načelnik, podnačelnik, tajnik, blagajnik in dva namestnika).
2. Volitev dveh preglednikov računov.
3. Volitev delegatov za občni zbor Kmetijske zveze v Mariboru dne 19. decembra. Vsaka krajevna Kmetijska zveza pošlje na obč. zbor v Maribor za vsakih začeti 20 članov po 1

POMANJKANJE SPANJA

je največkrat posledica nervoznega stanja. — Stalno negovanje telesa s Fellerjevim blagodišečim Elsafuikom, tem skozi 35 let preizkušenim domačim sredstvom in kozmetikom, pomaga vedno. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina. Fl. 9.

delegata, ki mora imeti pismeno pooblastilo krajevnega odbora.

4. Slučajnosti.

Morebitno predavanje, ako dobijo kakega predavatelja, a ni neobhodno potrebno. Predavanje se lahko stavi na dnevni red tudi kot prva točka. Za predavanje naprosite kmetijskega strokovnjaka domačega okraja ali pa koga drugega. Kmetiska zveza ne more iz Maribora poslati nobenega predavatelja, ker so za ta dan že vsi oddani.

Opomba: Članska zborovanja (občne zборе) javite sami pravočasno, najkasneje tri dni prej, sreskemu načelstvu. V prijavi navedite: 1. dan, uro, kraj in lokal občnega zbora; 2. dnevni red občnega zbora. Prijavo je treba predpisno kolkovati.

Kmetiska zveza v Mariboru.

— — —

Izvoz našega grozdja je znašal do 20. oktobra t. l. glasom statistike 360 vagonov in sicer: v Čehoslovaško 153 vagonov, na Dunaj 137, v Nemčijo 54, na Poljsko 9, v Italijo 4, v Švico 2, v Madžarsko 1 vagon. Tudi doma se je porabilo mnogo svežega grozdja za konzum, trikrat več kakor druga leta.

*

Koliko vina se pridelala in popije v Evropi?

V Evropi se pridelava povprečno na leto okrog 148.000.000 hektolitrov vina, a popije se ga pa 134.000.000 hl, tako da preostaja okrog 13—14.000.000 hl na leto. Potrošnja vina na glavo prebivalcev pa je zelo različna v posameznih državah, kakor to nazorno kaže naslednja tabela v hektolitrih, oziroma v litrih:

Ime države:	Letna produk.
Francoska	55.000.000
Italija	43.000.000
Španija	23.000.000
Rumunija	6.300.000
Portugalska	5.000.000
Madžarska	4.500.000
Jugoslavija	4.400.000
Grška	2.300.000
Nemčija	1.860.000
Bulgarija	1.400.000
Avstrija	700.000
Švica	500.000
Čehoslovaška	350.000
Anglija	—
Belgija	—
Nizozemska	—
Norveška	—
Švedska	—
Danska	—
Poljska	—

letni konzum:	—	primanjkljaj
v celoti	na glavo	+ prebitek
57.000.000	144	— 2.000.000
36.000.000	92	+ 7.000.000
17.000.000	80	+ 6.000.000
6.200.000	34	+ 100.000
4.000.000	47	+ 1.000.000
2.600.000	33	+ 1.900.000
2.700.000	21	+ 1.700.000
850.000	27	+ 1.450.000
2.200.000	3.5	— 340.000
1.000.000	22	+ 400.000
1.000.000	15	— 300.000
1.900.000	47	— 1.400.000
600.000	4.5	— 250.000
700.000	1.5	— 700.000
460.000	6	— 460.000
140.000	2	— 140.000
80.000	3	— 80.000
64.000	1	— 64.000
52.000	1.5	— 52.000
28.000	0.1	— 28.000

Študija te tabele je zelo podučna za naš vinski trg in za njegovo bodočnost. Francija pridelava največ vina, pa ga tudi največ spiže, tako da je konzum večji nego produkcija. Če bi se v Jugoslaviji zvišal letni konzum vina samo za 10 l na glavo, bi bilo konec vinske krize. Toda v južnih krajih je konzum žganja (rakije) bolj vpeljan, deloma pa prepovedan, kakor n. pr. mohamedancem. — Francozi in Italijani so trezni ljudje, a zavživajo zmerno in dnevno svojo četrtinko pri kosilu in večerji.

*

Kotnik Zorko:

Vfisi s poučnega potovanja živinorejcev v Avstrijo.

Omenim naj ob koncu še nekaj splošnega. Kar se tiče cene živin, je v Avstriji, posebno za plemensko živino, precej visoka. Cena se suče okrog 2,5 do 3 šilinge za kilogram. Za naše razmere previsoke cene. V St. Salvatorju je bil cenjen bik, ki še ni dosegel dve leti starosti na 1000 šilingov, kar odgovarja naši valutni 8000 D. Krava, za katero je bila določena prva nagrada, pa kar na 24.000 Din. Seveda radi tega ni misliti, da bi si posamezniki pri nas kupili plemensko živino tamkaj, mogoče bi bilo to izvedljivo le na ta način, da bi posamezni okraji kupili potom zadrug nekaj plemenskih bikov in telic.

Povsod, kjer smo si ogledali živino, smo videli le težke bike in bi bili ti za naše razmere neuporabljivi. Toda koj so nam pojasnili, da bi se tega ne bilo bati, če se bi tudi pri nas držali paznje, da bi telice pripuščali šele tedaj, ko bi bile že dve leti stare. Zato potem tudi bi ki niso pretežki.

Glede gnojišč in gnojnih jam bi omenil, da tamkaj na nje ne polagajo tolike važnosti, kot pa pri nas. Pri nas je v tem oziru bolj urejeno, posebno zadnje čase, odkar daje tozadevno podporo hanska uprava.

Kar se tiče posestev, naj omenim, da so tamkaj vsa arondirana. Zato pa je tudi možno bolj smotreno gospodarstvo. Tudi pri nas bi se dalo to doseči z malo dobre volje. Koliko bi si kmet prihranil na času in koliko manj tožba bi bilo.

Posebno mi je padlo v oči, da so kmetje, kljub malemu odstotku v državi, precej od-